

Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska s.c.
J. Żurawski, B. Żurawska
NIP: 898-18-28-138 Regon: 932015342
51-180 Wrocław, ul. Pełczyńska 11
tel.: (+48 71) 326 13 43
fax: (+48 71) 326 13 22
e-mail: cieplej@cieplej.pl
www.daes.pl, www.cieplej.pl

**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

Opinia ornitologiczna

dla prac termomodernizacyjnych
dla budynku Domu Zakonnego
w Krzydlinie Małej 69

Inwestor: Misjonarze Klaretyni, Prowincja Polska
ul. Poborzańska 27, 03-368 Warszawa

Wykonawca: Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska s.c.
ul. Pełczyńska 11, 51-180 Wrocław

Opracował	Podpis
Jakub Szymczak	

Wrocław, marzec 2019 r.

Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska s.c.
J. Żurawski, B. Żurawska

NIP: 898-18-28-138 Regon: 932015342
51-180 Wrocław, ul. Pelczyńska 11
tel.: (+48 71) 326 13 43
fax: (+48 71) 326 13 22
e-mail: cieplej@cieplej.pl
www.daes.pl , www.cieplej.pl

**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

Spis treści:

1. Cel opinii	str. 2
2. Podstawa prawna	str. 2
3. Informacja ogólna	str. 3
4. Metodyka	str. 3
5. Wyniki i dokumentacja fotograficzna	str. 3
6. Zalecenia	str. 6

1. Cel opinii

Przedmiotem opracowania jest opinia ornitologiczna w zakresie występowania i potencjalnego występowania ptaków chronionych na budynku Domu Zakonnego mieszającego się w Krzydlinie Małej nr 69 (gm. Wołów, powiat wołowski), która została przygotowana w celu przeprowadzenia termomodernizacji budynku zgodnie z obowiązującym prawem.

2. Podstawa prawna

Zgodnie z literą prawa ptaki gniazdujące w budynkach znajdują się pod ochroną. Ścisłą ochroną gatunkową objęte są wszystkie gatunki ptaków, łącznie z pospolitym w miastach gołębiem miejskim. Ptaków nie wolno zabijać, płoszyć, niszczyć ich jaj, gniazd oraz siedlisk. Wszystkie miejsca lęgowe ptaków (siedliska) objętych ochroną gatunkową podlegają ochronie prawnej zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r, poz. 1651), uszczegółowioną rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 7 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz., 1348). Zapisy te dotyczą także ochrony siedlisk poza okresem lęgowym. Zabijania i znęcania się nad wszystkimi zwierzętami, w tym oczywiście wszystkimi ptakami, zabrania Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 (Dz. U. 2003 nr 106, poz. 1002 ze zm.). Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz. U. 2006 nr 156, poz. 118 ze zm.) nakazuje dbałość o środowisko przyrodnicze w trakcie prowadzenia prac budowlanych, a w/w rozporządzenie karze dostosować terminy i sposób wykonania prac remontowych do lęgów ptaków.

Przed przystąpieniem do wykonywania termomodernizacji obiektów zasiedlonych przez ptaki, należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust 1 pkt 7, 8, 9 tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków.

Zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska na obszarze swojego działania może zezwolić w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą m.in. na niszczenie ich gniazd, siedlisk i ostoi. Zezwolenie na niszczenie siedlisk lęgowych gatunków ptaków zasiedlających budynki, jeżeli jest to niezbędne, może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla dziko występujących populacji. Jednocześnie jeżeli prace termomodernizacyjne będą prowadzone w okresie lęgowym, co niewątpliwie będzie powodować płoszenie ptaków, inwestor powinien złożyć wniosek do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o zezwolenie na umyślne płoszenie gatunków ptaków występujących na termomodernizowanym budynku – art.56 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy.

Pozostałe przepisy prawne związane z ochroną zwierząt w pracach termomodernizacyjnych:

- Ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.
- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

3. Informacja ogólna

Przedmiotem opracowania jest opinia ornitologiczna w zakresie występowania i potencjalnego występowania lęgowych ptaków chronionych na barokowym budynku Domu Zakonnego. Zbudowany w pierwszej połowie XVIII wieku, dwukondygnacyjny budynek o elewacjach dzielonych pilastrami, podpiwniczony, dach spadzisty pokryty dachówką ceramiczną, strych użytkowany. Elewacja budynku jest w dostatecznym stanie, ubytki tynku występują w dolnej części budynku, przy gruncie. Budynek położony w kompleksie pięciu budynków.

Planowane prace: wymiana dachówki, ocieplenie dachu, skucie tynku, osuszenie ścian zewnętrznych, położenie nowego tynku. Z uwagi na fakt, iż budynek jest obiektem zabytkowym rodzaj tynku (zwykły lub tynk cieplny) jest obecnie analizowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Zdjęcia budynku i wybranych elewacji zawiera część opinii związana z wynikami kontroli.

4. Metodyka

- obserwacje obiektu od zewnątrz pod kątem korzystania z niego przez ptaki i nietoperze, w szczególności zaobserwowanie zwierząt wlatujących lub wylatujących z budynku
- oględziny budynku, ze szczególnym uwzględnieniem istniejących ubytków, gzymsów, załamów ścian na elewacji zewnętrznej, rynien

W dniu 17 marca 2019 r. zrealizowano następujące zadania:

- dokonano oględzin budynku, ze szczególnym uwzględnieniem istniejących nisz, gzymsów, załamów ścian na elewacji zewnętrznej oraz rynien,
- prowadzono obserwacje obiektu od zewnątrz pod kątem korzystania z niego przez ptaki i nietoperze, w szczególności obserwowano zwierzęta wlatujące lub wylatujące z budynku,
- dokonano oględzin ścian zewnętrznych pod kątem stwierdzenia bytności ptaków, szczególnie ich gniazdowania oraz zinwentaryzowania wszelkich szczelin i zakamarków, które mogą być potencjalnymi miejscami schronienia lub gniazdowania ptaków,
- przeprowadzono obserwacje stacjonarne na zewnątrz obiektu aby stwierdzić obecność ptaków i nietoperzy korzystających z obiektu, obserwacje dotyczyły wszystkich ścian i były prowadzone w godzinach popołudniowych.

5. Wyniki i dokumentacja fotograficzna

Na budynku stwierdzono co najmniej 15 gniazd wróbla (*Passer domesticus*) umieszczonych między elewacją a dachem, większość gniazd umieszczona była w miejscach zakończenia pilastrów, za rynnami. Jedno gniazdo znajdowało się w ubytku podbitki.

Gniazda stwierdzono na wszystkich ścianach budynku, największe nagromadzenie stwierdzono po północnej stronie. Na niemal wszystkich zakończeniach pilastrów (zwłaszcza od południa) stwierdzono odchody ptaków, można przypuszczać, że miejsca te są również wykorzystywane do obserwacji podwórka i noclegu.

Stwierdzono również gniazdo gołębia, które położone było w północno-wschodnim narożniku budynku, nad rynną, za podstawę mając gniazdo oknówki (ziemista struktura układana warstwami).

Na budynku nie stwierdzono obecności bądź śladów obecności nietoperzy. Sprawdzono piwnice, w których jedno z okien było otwarte.

Wokół budynku przebywało co najmniej 10 wróbli, obserwowano co najmniej 4 ptaki wlatujące w przestrzeń pod dachem budynku.

Dokumentacja fotograficzna budynku, gniazd i miejsc lęgów:

Północna i wschodnia elewacja.

Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska s.c.
J. Żurawski, B. Żurawska

NIP: 898-18-28-138 Regon: 932015342
51-180 Wrocław, ul. Pelczyńska 11
tel.: (+48 71) 326 13 43
fax: (+48 71) 326 13 22
e-mail: cieplej@cieplej.pl
www.daes.pl , www.cieplej.pl

**Dolnośląska Agencja
Energii i Środowiska**

Południowa i zachodnia elewacja.

Gniazda wróbli umieszczone między pilastrami a rynnami, po północnej stronie budynku.

Gniazdo wróbla umieszczone pod dachem, wlot do gniazda znajduje się w ubytku podbitki. Nad wlotem zaznaczony ptak siedzący na rynnie. Południowa ściana budynku.

6. Zalecenia

1) Z uwagi na wczesną kontrolę budynku, która jest podstawą niniejszej opinii **należy przed remontem powtórzyć kontrolę budynku w okresie lęgowym (kwiecień-maj)**, w celu potwierdzenia dokonanych obserwacji. W przypadku znalezienia dodatkowych siedlisk ptaków należy poszerzyć zakres działań ochronnych lub kompensacji.

2) **Po rozłożeniu rusztowań, przed przystąpieniem do prac remontowych, należy jeszcze raz skontrolować wszystkie ściany pod kątem dodatkowych, nieodkrytych wcześniej miejsc gniazdowych ptaków.** Zalecenie to dotyczy przede wszystkim konstrukcji dachu. W przypadku odkrycia gniazd, śladów po lęgach, należy zachować dotychczasowe szczeliny lub utworzyć nowe miejsca lęgowe poprzez zamontowanie odpowiednich budek lęgowych.

3) **Z uwagi na obecność gniazd i potencjalnych miejsc lęgowych oraz ich umieszczenie, nie wolno prowadzić remontu elewacji najwyższej kondygnacji i dachu w okresie od 15 marca do co najmniej 10 lipca.** Termin remontu tych części budynku należy powiązać z zakończeniem okresu lęgowego u ptaków, dlatego przed przystąpieniem do remontu w lipcu lub sierpniu i ustawieniem rusztowań należy przeprowadzić kontrolę przez wykwalifikowaną osobę - ornitologa, która stwierdzi czy wszystkie lęgi zostały zakończone.

Wszelkie prace budowlano-remontowe w okresie od 15 marca do co najmniej 10 lipca powinny być prowadzone pod nadzorem ornitologa.

4) W przypadku konieczności przeprowadzenia remontu w okresie wiosennym (**od 15 marca do co najmniej 10 lipca**) oprócz uzyskania odpowiednich zgód należy zabezpieczyć siatką wszystkie przestrzenie między pilastrami a rynnami, tak aby nie zostały zasiedlone przez ptaki.

5) Na budynku gospodarczym znajdującym się naprzeciwko wejścia do budynku, w ramach kompensacji utraconych miejsc lęgowych, należy zamontować na północnej elewacji 20 drewnianych budek dla wróbla. Budki należy umieścić pod dachem, jak najwyżej, minimalne wymiarach budki (wys. x szer. x dług.):

34 x 15 x 15 [cm]

średnica otworu wlotowego: 3,30 cm

grubość ścianki przedniej wokół otworu wlotowego: 6 cm

Wewnętrzny wymiar dna: 11x11 cm

Głębokość od wlotu do dna: 21 cm

przykładowy dostawca:

<https://www.mkwpracownia.pl/zamkniete-wg-sokolowskiego/a-bogatka-wrobel-mazurek/budka-legowa-dla-ptakow-typ-a-eco>

Ze względu na małą wysokość budynku gospodarczego i uskok między ścianą murowaną a drewnianą wlot do budki musi posiadać podwójną ściankę o grubości co najmniej 6, która zabezpieczy ptaki przed atakiem drapieżnika.

Wszelkie prace budowlano-remontowe w okresie od 15 marca do co najmniej 10 lipca powinny być prowadzone pod nadzorem ornitologa.

Budynek gospodarczy naprzeciwko Domu Zakonnego, zaznaczono miejsca umieszczenia 20 budek dla wróbla. Należy je powiesić jak najwyżej pod samym dachem.

6) Należy tak zaplanować remont aby po remoncie przynajmniej część przestrzeni między pilastrami a rynnami posiadała przestrzeń umożliwiającą budowę gniazd. Zaplanowane działania kompensacyjne niestety nie gwarantują zaakceptowania przez ptaki powieszonych budek.

Wykorzystane publikacje i źródła informacji:

Zyskowski D. Zielińska D. 2014. Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Wydawnictwo Kadruk w Szczecinie

Walasz K. Misielak M. 2014. Ochrona ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki w miastach. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne